

МОВА І ЄДНІСТЬ НАЦІЇ: ДЕРЖАВНА МОВНА ПОЛІТИКА - ІСТОРІЯ, СТАН, ДОСВІД

КУРАТОРСЬКА ГОДИНА 04.04.2022

Науково-популярні бесіди
з зацікавленими особистостями

КОНЦЕПЦІЯ

ДЕРЖАВНОЇ ЦІЛЬОВОЇ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ПРОГРАМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ І
ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ В УСІХ СФЕРАХ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ НА ПЕРІОД ДО
2030 РОКУ

- ✗ Мовна ситуація, яка склалася в Україні, зумовлена неоднорідністю українського мовного простору як за територією поширення, так і за сферами застосування, що призводить до порушення мовно-культурної єдності, випадків непорозуміння, дає підґрунтя для спекуляцій на мовній темі. Зокрема, **мовне питання використовується і державою-агресором у риторичі щодо мотивів її збройної агресії у Донецькій і Луганській областях та тимчасової окупації територій Автономної Республіки Крим і м. Севастополя.**

МОВНА ПОЛІТИКА - це система заходів (політичних, юридичних, адміністративних), спрямованих на регулювання мовних відносин в державі, зміну чи збереження мовної ситуації в державі.

КОНЦЕПЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ - це система засадничих нормативних постанов, які ґрунтуються на компетентному оцінюванні мовної ситуації в Україні, і якими мають керуватися органи державної влади та органи місцевого самоврядування у своїй практичній діяльності, регулюючи суспільні відносини в мовній царині.

Пріоритетом мовної політики в Україні (з метою подолання спричиненою багатовіковою асиміляційною політикою окупантів деформації мовно-культурного простору) є утвердження та розвиток української мови – головної ознаки ідентичності української нації, яка історично проживає на території України, становить абсолютну більшість її населення (приблизно 79%), а також визначила назву держави.

Мова є важливим фактором геополітичної ідентичності національної держави її інтересів у глобальному просторі політики. Сильна та жива державна мова є гарантією присутності країни у площині світової культури і цивілізації, створює унікальний контекст глобального розвитку людства.

Держава з чіткою національною та мовною ідентичністю має широкі можливості презентації власної волі у сучасному світі.

*Нації вмирають не
від інфаркту.
Спочатку їм відбирає мову.*

Ліна Костенко

ВСТУП

Накази про заборону української мови

1720 рік — Петро I заборонив друкувати книги укр. мовою.
1769 рік — розпорядження Російської церкви про вилучення у населення України та укр. церковних книг.
1775 рік — зруйновано Запорозьку Січ і закрито українські школи при полкових козацьких канцеляріях.
1862 рік — закрито українські недільні школи
1863 рік — наказ міністра Валуєва про заборону видання книжок українською мовою.
1876 рік — наказ російського царя Олександра II про заборону друкування нот українських пісень.
1884 рік — закрито всі українські театри.
1908 рік. — уся культурна й освітня діяльність в Україні визнана царським урядом Росії шкідливою

■ Складність мовного питання виникла не спонтанно. Саме трагічна історія Української держави обумовила його гостроту в сучасній Україні. Шістнадцять царських наказів про заборону нашої мови, шкіл, церковних служб, книжок, преси, перекладів, театральних спектаклів... З часом радянські постанови та розпорядження обмежили сферу її використання. Офіційно створювана двомовність на практиці зводилася до російської одномовності.

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ Й ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ ПРОБЛЕМИ МОВНОГО ПИТАННЯ В УКРАЇНІ

Валуєвський циркуляр 1863 року

- Таємне розпорядження
- Видане міністром внутрішніх справ Росії П. Валуєвим
- Мета: перешкодити українському національному руху стати масовим, всенародним, загальмувати його розвиток
- Зменшити вплив патріотично налаштованої інтелігенції на українське населення

Емський указ

- Заборона україномовної школи
- Заборона друкувати дитячі читанки укр. мовою
- Заборона видання словників, брошур укр. мовою
- Заборона друкувати тексти музичних нот українською мовою
- Заборона показувати україномовні вистави

МОВА В ПЕРІОД «УКРАЇНІЗАЦІЇ» В УНР І УСРР (1917 - 1933):

- 07.03.1918 р. був виданий циркуляр Ради Народних Міністрів губернським і повітовим комісарам про застосування української мови: «...всякі написи і вивіски повинні бути негайно зробленими на українській мові»\$
- ✗ в середині 1920-х рр. почала діяти комісія для перевірки стану на «мовному фронті»;
- ✗ розгром мовознавчих інституцій, що плідно працювали з 1920-х рр., фізичне знищення або довготривале ув'язнення мовознавців.
- ✗ 1938 – постанова РНК СРСР і ЦК ВКП(б) «Про обов'язкове вивчення російської мови в школах національних республік й областей», відповідна постанова РНК УРСР і ЦК КП(б)У.

ВІЙНА, МИР І МОВНА ВІЙНА БЕЗ МИРУ (1941-1989).

- ✗ 1958 – закріплення у ст. 20 Основ Законодавства СРСР і союзних республік про народну освіту положення про вільний вибір мови навчання; вивчення усіх мов, крім російської, за бажанням батьків учнів.
- ✗ 1959 – у Москві відбулася Всесоюзна термінологічна нарада. В її рекомендаціях проголошено "принцип мінімального расхождения в соответствующих терминах между русским языком и литературными языками народов СССР".
- ✗ 1970 – наказ про захист дисертацій виключно російською мовою.
- ✗ 1978 – таємна постанова ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про заходи щодо подальшого вдосконалення вивчення і викладення російської мови в союзних республіках» («Брежнєвський циркуляр»).
- ✗ 1983 – постанова ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про додаткові заходи з поліпшення вивчення російської мови в загальноосвітніх школах та інших навчальних закладах союзних республік» («Андроповський указ»), яким зокрема введено виплату 16% надбавки до платні вчителям російської мови й літератури; директива колегії Міносвіти УРСР «Про додаткові заходи по удосконаленню вивчення російської мови в загальноосвітніх школах, педагогічних навчальних закладах, дошкільних і позашкільних установах республіки», спрямована на посилення помосковщення.
- ✗ 1984 – початок в УРСР виплат підвищеної на 15% зарплатні вчителям російської мови порівняно з вчителями мови української.
- ✗ 1984 – наказ Міністерства культури СРСР про переведення діловодства в усіх закладах Радянського Союзу на російську мову.
- ✗ 1989 – постанова ЦК КПРС про «законодавче закріплення російської мови як загальнодержавної».
- ✗ 1990 – прийняття Верховною Радою СРСР Закону про мови народів СРСР, де російській мові надавався статус офіційної.

Така політика призвела до того, що українська мова була практично витіснена з мовно-інформаційного простору міст, засобів масової інформації, сфери обслуговування, асоціювалася з неprestижністю та безперспективністю, що активно використовувалося для штучного поділу українського суспільства.

Українська мова, в силу вище викладених історичних причин, ще й досі має в нашій країні досить слабкі позиції, тоді як російська має перевагу, особливо на Сході і Півдні країни.

Аби *мовна політика* в цих та інших регіонах спрямовувалася на підтримку позицій російської мови, Росія докладає значних зусиль, оскільки вважає Україну зоною своїх національних інтересів.

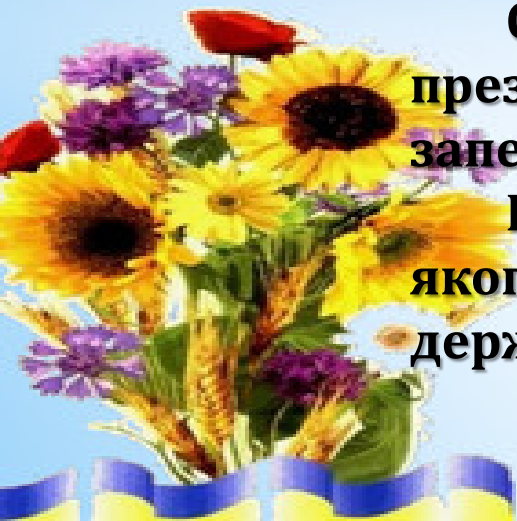
Суверенітет України для Росії, як вважають деякі російські політики, явище негативне і небажане. Більше того, Україна як самостійна держава становить, на їхнє переконання, небезпеку для Росії.

Росія докладає чималих зусиль для послаблення України зсередини. З цією метою використовується, серед інших, і мовна проблема.

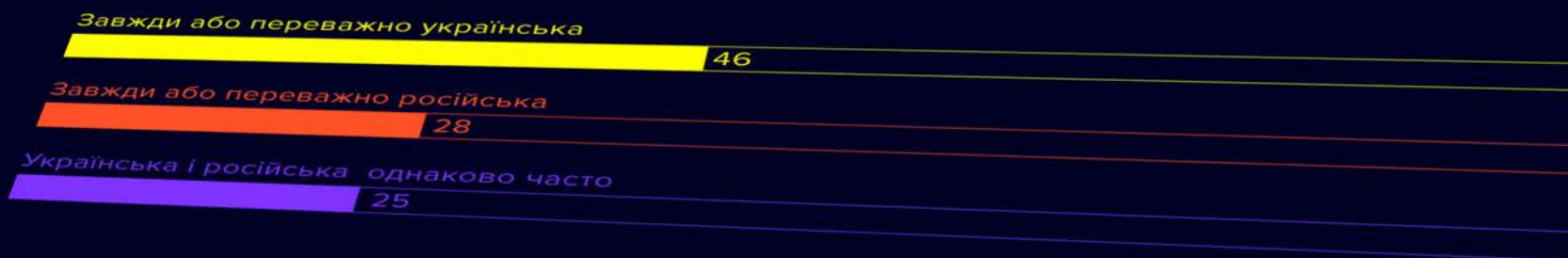
Оскільки українська мова в Україні проголошена державною, то проросійські сили в Україні роблять все, щоб не дати їй зміцнитися в усіх регіонах країни.

Особливо „мовним питанням” вони спекулюють під час президентських і парламентських виборчих перегонів, тобто під час запеклої боротьби за владу.

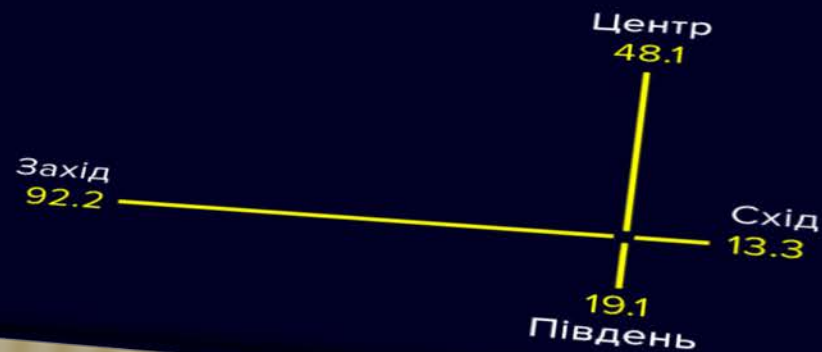
Це – одна з головних причин *проявів мовного сепаратизму*, сутністю якого є фактично намагання еліт певної території нав'язати другу державну мову – російську.

Мова спілкування вдома, %

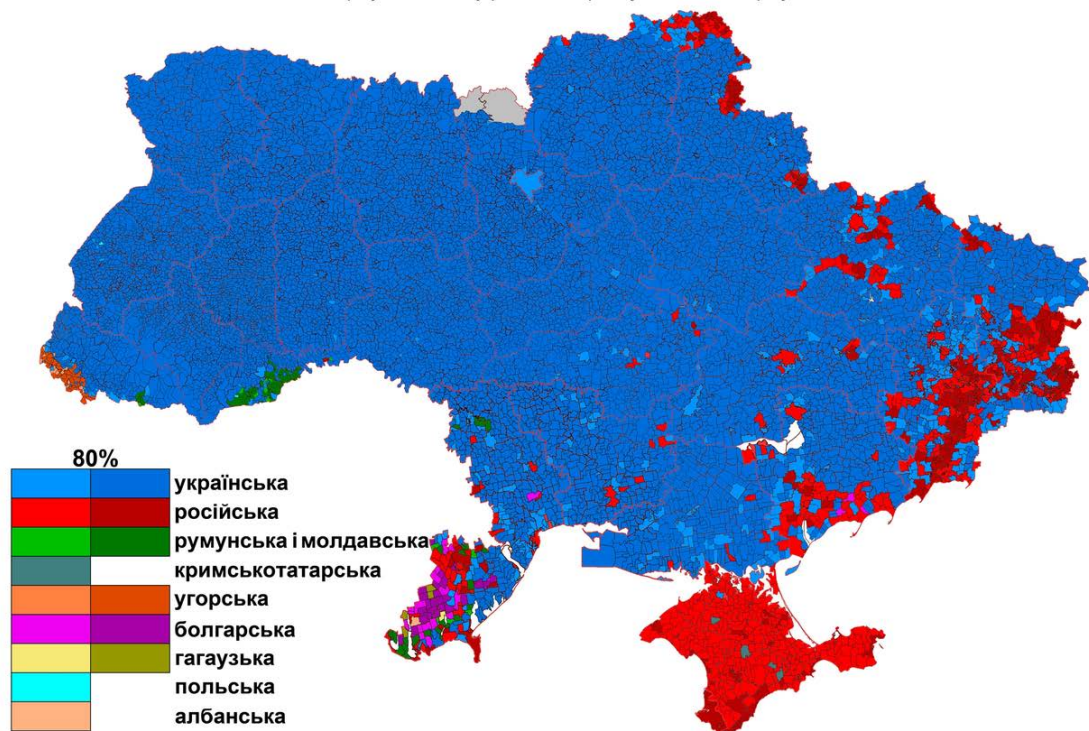
Спілкуються вдома завжди або переважно українською, %

Дані: КМІС, лютий-березень 2019

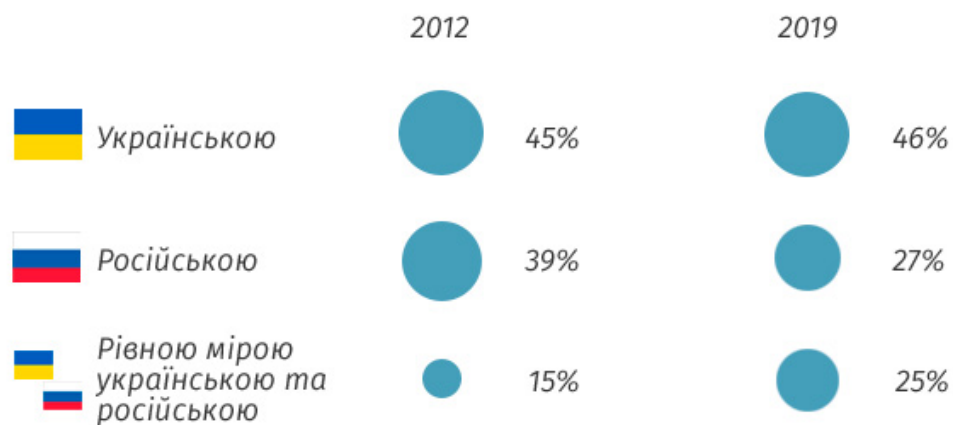
TEXTY.ORG.UA

Найпоширеніша рідна мова у міських, селищних та сільських радах
за результатами Всеукраїнського перепису населення 2001 року

За даними Всеукраїнського перепису 2001 року населення, українську мову визнали рідною 67,5 відсотка населення, російську - 29,6. Але результати опитування свідчать, що українською мовою більшою або меншою мірою володіють приблизно 80 відсотків населення, російською – 92%. Тенденція до витіснення української мови російською з широкого вжитку сьогодні дещо знижується.

Якою мовою ви зазвичай користуєтеся вдома?

Перший президент незалежної України Леонід Кравчук був противником різких рухів і неодноразово говорив про своє бажання запам'ятися миротворцем і водночас відкрито виступав за збереження статусу української мови як єдиної державної. І саме його мовна політика була важливою після розвалу СРСР і сильних позиції комуністів, які були наближені до Кремля. Після десятків років утисків і заборон українська почала розвиватися, до навчальних шкіл знову повернулося навчання "солов'їною".

"Кожен народ, нація мають право пишатись - і його треба поважати. Якщо ми живемо разом з росіянами, маємо поважати їхню культуру... Але ж адекватно й вони мають поважати нас!... 12 мільйонів росіян мають знати дві мови. Знати! Українську і російську! Але державна мова одна!", - писав Леонід Макарович у щоденнику.

Леонід Кучма, зовсім не приховував те, що не знав державної мови. І коли намагався говорити українською, то це радше був суржик, аніж чиста українська.

У своїх передвиборчих гаслах відкрито говорив про зміцнення зв'язків із Росією і обіцяв російську як другу державну. Таким чином, заохочуючи російськомовне населення до підтримки своєї кандидатури на президентських виборах.

Перед виборами у 1999 році Кучма дозволив складати іспити у вищих навчальних закладах російською мовою.

"Я завжди говорив і говорю, що російська мова не повинна себе почувати іноземною в Україні. Державною мовою в нас має бути українська, а російській треба надати статус офіційної мови. Але це питання повністю залежить від законодавців, " - сказав Леонід Кравчук в одному з інтерв'ю у 2001 році.

Ключовим вектором політики Віктора Ющенка, який прийшов на зміну Кучмі після Помаранчевої революції, була саме українська культура та історія.

Він не приховував, що представляв концепцію "Без української мови немає української нації". Так, під час президентства Ющенка Голодомор було визнано геноцидом українського народу, присвоєно провіднику ОУН Степану Бандері звання Героя України.

У 2005 році під час інавгураційної промови Віктор Ющенко пообіцяв, що "кожен може навчати своїх дітей мовою батьків", але запевнив, що російська мова обмежуватися не буде. Але вже за кілька років Ющенко заявив, що "національний інформпростір має бути українським".

КОНЦЕПЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ

- ✗ Указом Президента України Віктора Ющенка від 15.02.2010 No 161/2010 було схвалено Концепцію державної мовної політики.

Уся передвиборча кампанія Віктора Януковича і його політика загалом були спрямовані саме на надання російській мові статусу державної.

Ще до президенства він заявляв, що діти, які вчаться у школах східного регіону українською мовою "терплять знущання".

"Їх зараз примушують говорити українською мовою. Вони приходять додому, плачуть і не хочуть йти до школи, і таких прикладів дуже багато. Студентів з південного сходу України стало набагато менше з однієї причини, що вони не можуть пройти тести українською мовою", - заявляв у 2008 році лідер "Партії регіонів".

І на вибори у 2010 році Віктор Янукович ішов, обіцяючи впровадження подвійного російсько-українського громадянства. Цим він розраховував на підтримку Сходу, Півдня та Криму і сприяння президента Російської Федерації, з яким він у майбутньому мав тісну співпрацю.

Петро Порошенко неодноразово наголошував, що мова – один з головних символів народу. Саме за його президенства Рада ухвалила "мовний закон", який врегулював сфери вживання української мови та передбачив кримінальну відповідальність за наругу за нею, а в Україні уперше з'явився мовний омбудсмен, ключовим завданням якого є саме захист української мови як державної.

"Армія, мова і віра – це не гасло. Це формула сучасної української ідентичності. Армія боронить нашу землю. Мова боронить наше серце. Церква боронить нашу душу", - заявляв Петро Порошенко.

Своєю чергою, Володимир Зеленський навесні, коли ще не вступив на посаду, але вже переміг на президентських виборах, сказав, що буде зроблено аналіз "мовного закону" щодо дотримання "конституційних прав та інтересів усіх громадян". І за підсумками аналізу відреагує відповідно до своїх повноважень.

"Моя принципова позиція – держава має сприяти розвитку української мови шляхом створення стимулів і позитивних прикладів, а не заборон і покарань, ускладненням бюрократичних процедур, множенням кількості чиновників замість їхнього скорочення. Закон був ухвалений без попереднього достатньо широкого обговорення із громадськістю. Після мого вступу на посаду президента буде зроблений ретельний аналіз цього закону, щоб пересвідчитися, що в ньому дотримані всі конституційні права та інтереси всіх громадян України. За підсумками аналізу реагуватиму відповідно до конституційних повноважень президента України і в інтересах громадян", - сказав Володимир Зеленський. Всім відоме гасло В. Зеленського «Какая разница»

Пріоритетом мовної політики в Україні є утвердження і розвиток української мови - головної ознаки ідентичності української нації, яка історично проживає на території України, становить абсолютну більшість її населення, дала офіційну назву державі.

Правовою основою для здійснення державної мовної політики в Україні є Конституція України (ст. 10), Закон України "Про функціонування української мови", "Рішення Конституційного суду України від 14 грудня 1999 року щодо застосування державної мови органами державної влади, органами місцевого самоврядування та використання її у навчальному процесі в навчальних закладах України.

ОГЛЯД НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА, ЯКЕ РЕГУЛЮЄ ЗАСТОСУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ

- ✗ 27 жовтня 1989 р. Верховна Рада Української Радянської соціалістичної Республіки прийняла Закон УРСР No 8303XI «Про зміни і доповнення Конституції (Основного Закону) Української РСР», яким до Конституції УРСР 1978 року було внесено зміни та проголошено, що «державною мовою Української Радянської Соціалістичної Республіки є українська мова.
- ✗ Закон УРСР No 831211 «Про мови в Українській РСР», відповідно до якого Українська РСР мала забезпечувати «всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя. Республіканські і місцеві державні, партійні, громадські органи, підприємства, установи і організації створюють всім громадянам необхідні умови для вивчення української мови та поглибленого оволодіння нею».
- ✗ 16 липня 1990 р. Верховною Радою України I скликання було прийнято Декларацію про державний суверенітет України, якою на УРСР, у тому числі, покладалося забезпечення «функціонування української мови у всіх сферах суспільного життя».
- ✗ 24 серпня 1991 року Верховною Радою України було прийнято Акт проголошення незалежності України, яким відновлено державну незалежність України.

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ (1996)

- ✖ Стаття 10. Державною мовою в Україні є українська мова.
- ✖ Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України.
- ✖ В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України.
- ✖ Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування.
- ✖ Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом.
- ✖ Стаття 12. Україна дбає про задоволення національно-культурних і мовних потреб українців, які проживають за межами держави.

ОГЛЯД НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА, ЯКЕ РЕГУЛЮЄ ЗАСТОСУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ

- ✗ Статтею 6 Закону України від 19.06.2003 № 964IV «Про основи національної безпеки України» одним з пріоритетів національних інтересів України було визначено «забезпечення розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України»;
- ✗ Рекомендації парламентських слухань «Про функціонування української мови в Україні» від 22.05.2003р.;
- ✗ Закон України «Про засади державної мовної політики» (2012 р.). Цей Закон істотно розширював використання так званих «регіональних мов», насамперед російської, а натомість у багатьох сферах фактично знівельовував державний статус української мови.

.

У 2012 році напередодні виборів до Верховної Ради тодішні нардепи від "Партії регіонів" Вадим Колесніченко і Сергій Ківалов внесли до Ради скандальний мовний законопроект, який обмежував вживання української мови. Їхня ініціатива і підтримка парламенту викликали шквал критики і обурення громадян.

Україною прокотилася хвиля масових акцій протесту. До, прикладу, в Донецьку акція мала назву "Займіться ділом, а не "язиком".

Попри масовий "Мовний Майдан", паління прапорів "регіоналів" й їхніх опудал, сутичок із "беркутівцями", тодішня влада застосувала силу проти активістів і Янукович все ж підписав скандальний закон.

РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ

- ✗ Після перемоги Революції Гідності Верховна Рада України визнала Закон України «Про засади державної мовної політики» таким, що втратив чинність.
- ✗ Цю спробу скасування Закону влада Російської федерації та російська пропаганда з метою приховати свої справжні мотиви навесні 2014 року та пізніше намагалася використовувати як «обґрунтування» здійснення збройної агресії проти України, яка призвела до тимчасової окупації.
- ✗ Цей Закон продовжував діяти до 28.02.2018, до визнання його Конституційним Судом України неконституційним.

ПІСЛЯ ПЕРЕМОГИ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ ПРИЙНЯТО НИЗКУ ЗАКОНІВ, ЯКІ СУТТЄВО РОЗШИРИЛИ СФЕРУ ЗАСТОСУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ

- ✗ Закони України від 01.07.2014 № 1556VII «Про вищу освіту» та від 05.09.2017 № 2145VIII «Про освіту» 3 , якими визначено порядок застосування державної мови у сфері освіти;
- ✗ Закони України «Про телебачення і радіомовлення» та «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» щодо частки музичних творів державною мовою у програмах телерадіоорганізацій (Закон України від 16.06.2016 № 1421 VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо частки музичних творів державною мовою у програмах телерадіоорганізацій»);
- ✗ Укази Президента України від 01.12.2016 № 534/2016 «Про пріоритетні заходи щодо сприяння зміцненню національної єдності та консолідації українського суспільства, підтримки ініціатив громадськості у цій сфері» та від 31.05.2018 № 156/2018 «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України».

ЗАКОН «ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ»

- ✗ законопроект «Про забезпечення функціонування української мови як державної» – у 2017 році був зареєстрований у парламенті під No 5670д та прийнятий Верховною Радою України в цілому 25.04.2019.

ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ

(№5670-д) –
у другому читанні
та в цілому

ЩО ПЕРЕДБАЧАЄ ЗАКОН ПРО МОВУ:

Українською мають говорити у:

Публічному просторі

Державному і
комунальних секторах

Транспорт,
заклади харчування

Підписах/маркуванні
товарів та послуг

Медичній
сфері

Сфері
освіти

Театральних
виставах/дубляжі кіно

На телебаченні,
в інтернеті, друкованих
ЗМІ

Чи можна буде видавати ЗМІ
іноземними мовами:

>50% українських
назв друкованих ЗМІ

За замовчуванням
завантажується
українською мовою

Українська версія за обсягом
не менша ніж іноземна

Все це — **не поширюється** на мову:

Приватного
спілкування

Релігійних
обрядів

РОЗДІЛ V

ЗАСТОСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ В ПУБЛІЧНІЙ СФЕРІ

Стаття 20. Державна мова у сфері трудових відносин

Стаття 21. Державна мова у сфері освіти

Стаття 22. Державна мова у сфері науки

Стаття 23. Державна мова у сфері культури

Стаття 24. Державна мова у сфері телебачення і радіомовлення

Стаття 25. Державна мова у сфері друкованих засобів масової інформації

Стаття 26. Державна мова у сфері книговидання та книгорозповсюдження

Стаття 27. Державна мова у сфері користувацьких інтерфейсів комп'ютерних програм та веб-сайтів

Стаття 28. Державна мова у сфері інформації для загального ознайомлення

Стаття 29. Державна мова у сфері публічних заходів

Стаття 30. Державна мова у сфері обслуговування споживачів

Стаття 31. Державна мова в технічній та проектній документації

Стаття 32. Державна мова у сфері реклами

Стаття 33. Державна мова у сфері охорони здоров'я

Стаття 34. Державна мова у сфері спорту

Стаття 35. Державна мова у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку

Стаття 36. Державна мова у сфері транспорту

Стаття 37. Державна мова у сфері діловодства, документообігу, листування і звітності громадських об'єднань, політичних партій та інших юридичних осіб

Стаття 38. Державна мова у зверненнях до громадських об'єднань, політичних партій та інших юридичних осіб

СТРАТЕГІЇ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДО 2030 РОКУ “СИЛЬНА МОВА - УСПІШНА ДЕРЖАВА” (ВІД 17 ЛИПНЯ 2019)

- ✗ Всебічний розвиток української мови як однієї з найважливіших складових національної ідентичності українського народу є гарантією національної безпеки і суверенітету України та забезпечує єднання нації.
- ✗ Ця Стратегія визначає мету, стратегічні цілі та основні завдання, на виконання яких має бути спрямована реалізація державної мовної політики, та охоплює всі сфери суспільного життя.

НОВІ ВИКЛИКИ ТА ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ

- ✘ На сьогодні важливим є розвиток людського капіталу як підґрунтя для росту економіки та добробуту населення. Інвестиції в людський капітал дають значний за обсягом, тривалий за часом та інтегральний за характером економічний і соціальний результат. До основних напрямів “людських інвестицій” належать освіта та професійна підготовка, культура, охорона здоров’я, виховання дітей, доступ до інформації, мобільність робочої сили тощо.
- ✘ Реалізувати зазначені напрями можливо через комунікативну складову – **мову** - інструмент соціальної згуртованості, зростання та процвітання. Від того, наскільки розвинутою, функціональною і поширеною є **мова**, залежить ефективність такого інвестування.

МОВА ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

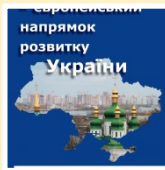
- ✗ Як свідчить новітня історія, розвиток і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України є важливим елементом забезпечення національної безпеки та національних інтересів України.

За незалежність

- Україномовні 83%
- Російськомовні 65%

За європейський вектор розвитку

- Україномовні 94%
- Російськомовні 21%

Рівень довіри до російської пропаганди 26%

- Україномовні 15 %
- Російськомовні 85%

СОЛОВЕЙ СПІВАЄ. ДОКИ ГОЛОС МАЄ!

- ✘ Створює загрозу національній безпеці і застосування російської мови військовослужбовцями під час несення служби, у тому числі командним складом військових формувань, оскільки це є сприятливим підґрунтям для здійснення розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, особливо в умовах збройної агресії та порушення територіальної цілісності України.
- ✘ Документальний фільм «Соловей співає. Доки голос має» є новаторським та монументальним дослідженням проблеми мовного питання в Україні.
- ✘ <https://www.youtube.com/watch?v=rDErlyEQFGM>

ЗГІДНО З ВИСНОВКАМИ ЕКСПЕРТІВ ЮНЕСКО ДО ГОЛОВНИХ ФАКТОРІВ УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ МОВ СЬОГОДНІ НАЛЕЖАТЬ:

- ✗ абсолютна кількість мовців (так званий комунікативний потенціал мови);
- ✗ відношення кількості носіїв мови до загальної кількості населення;
- ✗ мовна спадкоємність поколінь (демографічний потенціал мови);
- ✗ ставлення спільноти до власної мови;
- ✗ зміни у сферах використання мови;
- ✗ державна та інституційна підтримка мови, мовна політика, зокрема офіційний статус та використання мови в державі;
- ✗ тип і якість документації (писемних джерел і ресурсів мови, її графічної фіксації);
- ✗ відповідність мови новим сферам життєдіяльності соціуму та його інформаційному середовищу;
- ✗ наявність матеріалів для навчання мови та розвитку грамотності.

НАЙГОЛОВНІШІ ПРОБЛЕМАМИ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ВИРІШЕННЯ

- ✗ відсутність у частини українського суспільства самоідентифікації з Україною;
- ✗ відсутність цілісного українського мовно-культурного простору, що пов'язано, зокрема, з неналежним інституційним, фінансовим та кадровим забезпеченням реалізації державної мовної політики;
- ✗ домінування іноземного (передусім російськомовного) культурного продукту в Україні;
- ✗ збереження у свідомості значної частки населення України негативних стереотипів щодо статусу і місця української мови в суспільному, культурному житті;
- ✗ штучна заполітизованість та емоційна перевантаженість питання функціонування української мови в Україні, внаслідок чого мова використовується як інструмент політичної боротьби та є предметом маніпуляцій;
- ✗ ознаки дискримінації громадян на значній частині території України, де вони позбавлені або обмежені в отриманні послуг та контенту українською мовою;
- ✗ відсутність галузевої термінології та належної словникової бази в багатьох сферах;
- ✗ відсутність необхідної кількості якісних підручників, посібників, енциклопедій, словників, довідникової та іншої навчальної і наукової літератури українською мовою;
- ✗ втрата мовної ідентичності населення під час переїзду у великі міста і асиміляція їх у російськомовному середовищі;
- ✗ низький рівень володіння державною мовою серед представників національних меншин, що не дозволяє їм належно реалізовувати свої права та інтегруватися в українське суспільство;
- ✗ недостатній рівень задоволення національно-культурних та мовних потреб українців, які проживають за кордоном

ЩО ЗАВАЖАЄ?

- ✗ багатолітня історія пригноблення української мови та культури;
- ✗ комплекс мовно-культурної меншовартості;
- ✗ маніпулювання мовним питанням та його штучна заполітизованість;
- ✗ відсутність належного фінансового та інституційного забезпечення сфери мовної політики.
- ✗ розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 травня 2021 р. № 474-р

**ПЕРЕХОДЬ
НА УКРАЇНСЬКУ**

**Українська мова - це код
нашого, а не чужого
інформаційного простору**

Вкотре самі собі нагадуймо:

російська мова для українців є чужою, протиприродною, ми її з власної волі не обирали, наших предків за українську мову століттями систематично винищували.

Який ще сильніший аргумент потрібен для людини, яка мислить? Наше завдання в тому, щоб відродити й захищати своє, а не допомагати іншим народам шукати сенс їхнього буття.

буде російської мови в Україні – не буде рецепторів, за які чіплятиметься вірус "русского міра".

ВАЖЛИВО ПАМ'ЯТАТИ!

- ✗ в гібридній війні в Україні воюють не україномовна візія України проти російськомовної візії України, а український націоналізм проти російського націоналізму (*теза озвучена Володимиром В'ятровичем*).
- ✗ При цьому пам'ятаймо, що український націоналізм є мовно-етнічним, а російський націоналізм є мовно-імперським, бо з погляду історії "русского" етносу не існує.
- ✗ У цьому сенсі всіх російськомовних українців скопом зараховують до сонму "русских", а російськомовна Україна стає невід'ємною складовою російського мовно-імперського націоналізму, навіть якщо вона цього не бажає або не усвідомлює. Відтак, розмовляючи російською мовою, українські патріоти ненавмисне виступають на боці Кремля

ВАЖЛИВО ПАМ'ЯТАТИ!

- ✗ якщо держава запровадить масовий вжиток української мови в публічному просторі, але більшість українців вдома і надалі розмовлятиме російською, то процес асиміляції української мови російською все одно буде неминучим.
- ✗ Білінгвізм рано чи пізно завжди переходить в одномовність, якщо не в межах одного покоління, то максимум через два-три покоління.

ДОСВІД ФРАНЦІЇ І БАЛТІЙСЬКИХ ДЕРЖАВ СТАВ БИ НАМ У ПРИГОДІ

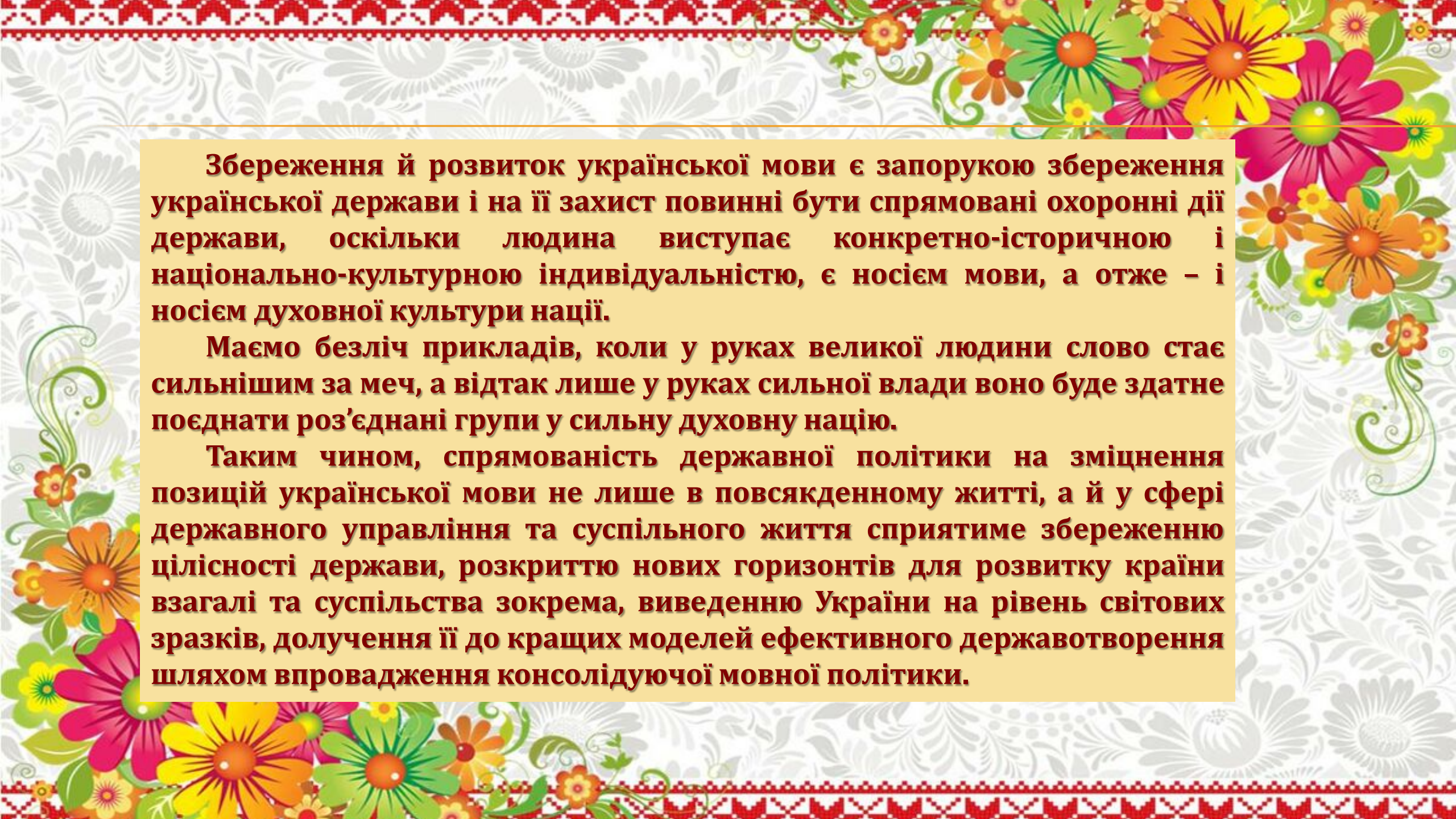
- ✗ . Зокрема, політика Парижа визначає, що кожен аспірант на здобуття громадянства Франції повинен виконати низку обов'язкових умов, включаючи ґрунтовні знання французької мови та історії, а сама країна не визнає поняття національних меншин ані їхніх окремих мов і не приєдналася до відповідних інструментів Ради Європи. В балтійських країнах практикується позбавлення політичних прав частини громадян, які не бажають інтегруватися в мовне середовище суспільства країни їхнього проживання. Такі громадяни не можуть вплинути на стратегічні вектори внутрішнього розвитку та зовнішньополітичної орієнтації цих держав, що сприяє їхній стабільності.

БРЕНД «УКРАЇНА»

- ✗ закони лінгвістики, закони війни, міжнародне право і міжнародний досвід говорять нам, що для успішного розвитку державного проєкту "Україна" необхідна переважна одномовність, причому цією мовою мусить бути українська.
- ✗ Питання суверенітету, мови, правдивої історії вкрай небезпечно піддавати сумніву. Культивування скептицизму по відношенню до власних фундаментальних національних цінностей – це головна зброя агресора; в цьому суть його політики деморалізації.

ОЛЕКСАНДР АЛЕКСАНДРОВИЧ, ДЛЯ ЦЕНЗОР.НЕТ ДЖЕРЕЛО:
[HTTPS://CENSOR.NET/UA/R3214449](https://censor.net/ua/r3214449)

- ✗ у виборі між українізацією, статус-кво і русифікацією – українізація є найспокійнішою, найбезпечнішою, найстабільнішою і найперспективнішою опцією і для української влади, і для всього українського суспільства.

Збереження й розвиток української мови є запорукою збереження української держави і на її захист повинні бути спрямовані охоронні дії держави, оскільки людина виступає конкретно-історичною і національно-культурною індивідуальністю, є носієм мови, а отже – і носієм духовної культури нації.

Маємо безліч прикладів, коли у руках великої людини слово стає сильнішим за меч, а відтак лише у руках сильної влади воно буде здатне поєднати роз'єднані групи у сильну духовну націю.

Таким чином, спрямованість державної політики на зміцнення позицій української мови не лише в повсякденному житті, а й у сфері державного управління та суспільного життя сприятиме збереженню цілісності держави, розкриттю нових горизонтів для розвитку країни взагалі та суспільства зокрема, виведенню України на рівень світових зразків, долучення її до кращих моделей ефективного державотворення шляхом впровадження консолідуючої мовної політики.

**Кожне слово
українською -
цеглинка у фундаменті
держави**

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

- ✗ Конституція України ;
- ✗ Річний звіт уповноваженої особи з питань функціонування державної мови <file:///C:/Users/%D0%93%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%B0/Desktop/zvit-2021-web.pdf>;
Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року “Сильна мова - успішна держава”

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ! ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА!

- ✗ Адреса для запитань і відповідей
- ✗ yevsieieva.halyna@pgasa.dp.ua

